

1. Update studie o digitalizaci stavebního řízení: Jak vážnoucí digitalizace ohrozila klíčový segment ekonomiky

Datarun, a.s.

9.11.2023

Je to více jak měsíc, co společnost Datarun představila studii na téma skutečného stavu digitalizace stavebního řízení v České republice. Jestliže rok 2023 měl být přelomový, poslední měsíc potvrzuje, že tento rok je pro digitalizaci stavebního řízení opravdu zlomovým, ale ne tak, jak to politici v uplynulých letech slibovali. Události od zveřejnění studie potvrdily, že digitalizace stavebního řízení rozhodně není na dobré cestě. Dosavadní řešení digitalizace má příchutí řady pochybení a nekompetence dotáhnout projekty včas za využití evropských peněz a do zdárného konce, který bude mít rychle přínos především pro občany – stavebníky. Dokonce je zarážející, že samo MMR, které má navíc oblast veřejných zakázek ve své gesci, již uzavřelo smlouvu na v podstatě základ řešení digitalizace s dodavatelem, kterého původně vybralo v jiném výběrovém řízení, které však bylo kvůli nezákonným podmínkám Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) zrušeno. Mezitím se ozývají zástupci krajů, měst a obcí, které chod stavebních úřadů zajišťují, že je MMR prakticky neinformuje o tom, co je v příštím roce, kdy má nový stavební zákon začít platit, čeká a na co se mají připravit například s ohledem na své rozpočty.

Dodavatel byl vybrán v jednacím řízení bez uveřejnění

Po řadě pochybení v rámci rušení soutěžních dialogů na digitalizaci stavebního řízení a místo nich nezákonně vypsané veřejné zakázky Zajištění Digitalizace stavebního řízení (dále Zajištění DSR) sáhlo MMR k překvapivému kroku. Část dodávky systémů pro digitalizaci stavebního řízení náhle zadalo firmě, kterou vybralo právě v rámci této problematické veřejné zakázky. To i přesto, že veřejnou soutěž zrušil kvůli nezákonným zadávacím podmínkám svým prvostupňovým rozhodnutím ÚOHS. Vůči tomuto rozhodnutí MMR podalo rozklad a nyní věc posuzuje předseda ÚOHS v rámci druhostupňového řízení.

MMR však mezitím v rámci jednacím řízení bez uveřejnění začalo řešit novou veřejnou zakázku s názvem „Softwarové prostředí pro sdílení informací a dat“. Jejím předmětem je vytvoření prováděcího projektu k současnému technickému prostředí MMR a vývoj a implementace nových nezbytně nutných systémů. V podstatě jde o zahájení realizace digitalizace stavebního řízení, aby se nemuselo čekat na rozhodnutí ÚOHS v rámci správního řízení a řešit další postup, na který kvůli účinnosti stavebního zákona a čerpání prostředků z Národního plánu obnovy nemá MMR další čas. Tuto zakázku proto zadalo právě vítězi zrušené veřejné zakázky Zajištění Digitalizace stavebního řízení, firmě InQool. Smlouvu o prováděcím

projektu, vývoji a implementaci informačních systémů pro digitalizaci stavebního řízení v hodnotě přes 31 milionů korun bez DPH uzavřelo překvapivě v pátek 3. 11. 2023. Vyplývá to z registru smluv, kde je smlouva již zveřejněna¹.

Smlouva uvádí, že MMR má „v návaznosti na cíl digitalizace stavebního řízení v rámci zavádění eGovernmentu v České republice zájem na vytvoření nezbytného minima souborů informačních systémů sloužících pro zajištění digitalizace stavebního řízení, které slouží pro překlenutí kritického období dodání plnohodnotné verze systémů.“ Detailní specifikace a komponenty jsou následně uváděny v Příloze č. 1 smlouvy. Zároveň MMR uzavřelo smlouvu o údržbě a podpoře informačních systémů na servis, údržbu, podporu a rozvoj Systémů na nezbytně dlouhou dobu. Ve smlouvě mj. uvádí, že „Objednatel se podle smlouvy rozhodl realizovat Veřejnou zakázku prostřednictvím Poskytovatele, který v zadávacím řízení s názvem ‚Zajištění digitalizace stavebního řízení (DSŘ)‘ (‚Otevřené řízení‘) podal nejvýhodnější nabídku, a Poskytovatel je ochoten se na realizaci podílet v souladu s podmínkami stanovenými v této Smlouvě a zadávacími podmínkami předmětné Veřejné zakázky.“

Vítěz napojený na firmu podezřelou z podvodů

Jestliže se MMR dříve ohánělo tím, že s přípravou předchozích soutěžních dialogů byl spojen i člověk spojovaný s kauzou Dozimetr, a proto se rozhodlo původní zakázku rušit, je potom paradoxní, že mu nevdá, že samo uzavřelo smlouvu s dodavatelem, který je napojen na společnost XIXOIO, jak to uvedl server iDnes.cz.² Už v září 2021 se totiž XIXOIO spoluprací se společností InQool pochlubila³. Policie přitom XIXOIO vyšetřuje pro podezření z investičních podvodů a zakladatel firmy a předseda dozorčí rady Richard Watzke dokonce skončil ve vazbě.⁴ Podle zápisu z valné hromady mateřské společnosti InQool z 31. ledna 2022, na který se odkázal server iDnes.cz, majitelé InQoolu, kteří jsou zároveň členy představenstva a součástí vedení InQoolu, schválili prodej významného podílu akcií společnosti právě firmě XIXOIO. Logo společnosti InQool je uvedeno i na hlavní webové stránce XIXOIO, kde je společnost InQool označena jako společnost, se kterou XIXOIO spolupracuje v oblasti vývoje.⁵ Je tedy otázka, jak moc jsou obě společnosti dále provázané třeba v oblasti vytvoření nebo rozvoje platformy XIXOIO.

Zatímco jindy jakékoliv kroky v posunu digitalizace stavebního řízení provází velké PR a politický marketing, žádnou pozitivní zprávou se MMR v tomto případě překvapivě nepochlubilo. Přesto, že digitalizace stavebního řízení má patřit k prioritám nejen MMR, ale i vlády. Nebo možná právě proto, že si je samo vědomo, že jedná o problematickou záležitost.

„Popis neschopnosti státních institucí naplnit reálnost digitalizace“

---

¹ <https://smlouvy.gov.cz/smlouva/26352927?backlink=arqbj>

² https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/digitalizace-stavebniho-rizeni-bartos-dostalova-watzke-mmr.A231102_174249_domaci_rts

³ <https://www.xixoio.com/blog/xixoio-zahajilo-spolupraci-s-experty-na-digitalizaci/>

⁴ https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/richard-watzke-ponziho-schema-xixoio-investice-video.A221205_120422_ekonomika_jla

⁵ <https://www.xixoio.com>, viz spodní část webové stránky sekce „spolupracujeme“.

Dosavadní postup v realizaci a zajištění digitalizace je spíše přehledem chyb, jak na ně upozorňuje i ÚOHS, a neschopnosti dořešit řádné veřejné soutěže. Ostatně vystihuje to například vyjádření Svazu průmyslu a dopravy České republiky, který reagoval na materiál „Aktuální stav digitalizace stavebního řízení a návrh dalšího postupu“, který MMR mělo předložit vládě a poslalo jej do připomínkového řízení. Svaz se vyjádřil následovně: „Předložený materiál je v podstatě popisem neschopnosti státních institucí naplnit reálnost digitalizace, resp. všech usnesení vlády – viz poslední usnesení vlády č. 289 z 6. dubna 2022 k Projektu Transformace koordinace a řízení digitalizace.“

Kam se poděla miliarda?

Je už jasné, že dodavatele na zajištění digitalizace tak, aby se mohla využít téměř miliarda z evropských fondů z projektů IROP, MMR nestihlo řádně vysoutěžit. Pro čerpání peněz z IROP, které se několik let veřejnosti slibovaly jako zásadní pro financování celé digitalizace, jsou tak již prakticky nereálné termíny. Tyto peníze proto MMR převedlo na jiné projekty na regionální rozvoj. Na jaké konkrétně, to zatím nebylo zveřejněno. Údajně se z nich měly platit vybavení základních škol, krajské silnice a vybavení záchranného systému. Například Úřad vlády chtěl po MMR vysvětlit, proč MMR odstoupilo od již schválených projektů a jakým způsobem byly finanční prostředky z IROP použity. Je otázkou, zda je s ohledem na krátké časové termíny možné vůbec ještě finance smysluplně využít na jiné projekty a zda nezůstanou nakonec nevyužity. Co se digitalizace stavebního řízení týče, nyní se počítá pouze s financováním z Národního plánu obnovy ve výši 325 milionů korun.

MMR řešilo varianty, jak dále postupovat. O těchto variantách informovalo vládu a chtělo si nechat schválit další postup. V rámci připomínkového řízení však obdrželo řadu připomínek, že s ohledem na problémy, které projekty doprovází, i na praxi, že za výběrová řízení je zodpovědný zadavatel, zůstává další pokračování na rozhodnutí MMR. První z variant bylo vyčkání na výsledek řízení u ÚOHS, což samo MMR označilo za variantu, kterou se ubírat nechce. Dále to byla varianta s posunutím termínu účinnosti nového stavebního zákona, kde se též vedení ministerstva nechalo slyšet, že odklad posouvat nechce. Dalšími variantami pak bylo zajištění základní části DSŘ pomocí jednacího řízení bez uveřejnění anebo zajištění základní části DSŘ přes příslušný státní podnik, proti čemuž se ohradilo několik ministerstev, pod která podniky spadají. Bylo upozorněno na relevantní argumenty. Například, že podniky by měly na realizaci méně času než samotní dodavatelé a než trvaly přípravy výběrových řízení, nebo že nemají dostatek personálních kapacit, které by musely rovněž vysoutěžit a najímat si je.

Před jednacím řízením bez uveřejnění varoval Úřad vlády

MMR tedy evidentně nakonec zvolilo variantu jednacího řízení bez uveřejnění. Takový postup přitom zadavatel veřejné zakázky může využít jen v případě, že existuje krajně naléhavá okolnost, kterou nemohl předvídat, nezpůsobil ji a nelze dodržet lhůty pro otevřené řízení, užší řízení nebo jednací řízení s uveřejněním. MMR si přitom musí být vědomo, že varianta jednacího řízení bez uveřejnění měla svá rizika. Samo to konstatovalo ve zprávě, kterou připravovalo pro vládu. V ní uvádí: „JŘBU je prostředkem pro zcela mimořádné situace a nejedná se o standardní řešení. Je zde riziko napadení u ÚOHS z důvodu nesplnění podmínek pro využití toho institutu, což by opět zablokovalo možnost dodání DSŘ.“ Přesto si MMR vyhodnocovalo tuto variantu z pohledu nutných kroků jako jednu z těch jednodušších. Slíbilo si totiž, že tak bude možné zajistit požadavky vyplývající ze stavebního zákona, kde se s digitalizací od příštího roku počítá, a dále bude možné čerpat prostředky z Národního plánu obnovy.

Využití jednacího řízení bez uveřejnění je minimálně v tomto případě diskutabilní. Například Úřad vlády před tím v rámci připomínkového řízení ve svém stanovisku varoval: „Obcházení veřejné soutěže v žádném případě nezaručuje ani kvalitní výsledek, ani nejlevnější cenu. Pokud jde o variantu JŘBU, považujeme ji za extrémně rizikovou, protože na základě dosavadního vývoje lze s vysokou pravděpodobností předpokládat, že by to takový postup byl napaden u ÚOHS.“

Pro jednací řízení bez uveřejnění je nutné splnit všechny zákonné podmínky a pokud je jednou z nich například „krajně naléhavá okolnost, kterou zadavatel nemohl předvídat a ani ji nezpůsobil“, pak je otázkou, zda dosavadní postup MMR tomu neodporuje. V praxi dosud platí, že zadavatel je povinen stanovit pro zadávací řízení dostatečnou časovou rezervu a musí počítat i s možnými průtahy v zadávacím řízení.⁶ Zde je problém, protože když se podíváme na to, jak MMR řešilo a řeší veřejné zakázky DSŘ, do tísně kvůli termínům se dostalo primárně svými postupy a kroky a dále mělo být připraveno na dostatečnou časovou rezervu, zvláště když se předchozí soutěžní dialogy připravovaly řadu měsíců či spíše let.

„Z předkládaného materiálu vyplývá, že jde o vysoce rizikový projekt, se zásadními změnami architektonického řešení, vytvářenými v posledním půlroce z nesrozumitelných důvodů, potenciálními pochybeními v oblasti zadávacích řízení prošetřovaných Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže a mimořádně napjatým časovým harmonogramem, který je limitován časovou způsobilostí Národního plánu obnovy (NPO),“ upozornilo například v rámci připomínkového řízení Ministerstvo vnitra.

Je tedy zarážející, že MMR se domnívalo, že problematickou zakázku Zajištění DSŘ vyřeší včetně toho, že dodavatel začne realizaci, během jednotek měsíců letošního roku. Za včasné zahájení zadávacího řízení totiž nese odpovědnost zadavatel, který má být připraven i na to, že jeho kroky může zkoumat ÚOHS a stejně tak uchazeči mají právo se na ÚOHS obrátit. To je evidentně něco, co vedení MMR těžce nese, jak se zdá z některých vyjádření vedení ministerstva či podle vyjádření, jaká na jeho adresu uvádí ÚOHS.

Pravděpodobně nezákonný postup

ÚOHS konstatoval, že MMR pravděpodobně postupovalo nezákonně, protože je otázkou, zda vůbec mohlo MMR veřejnou zakázku Zajištění Digitalizace stavebního řízení zahájit, když předchozí vypsání zakázky na digitalizaci stavebního řízení ještě nebyly ukončeny ve smyslu zákona a nejsou zřejmě ukončeny dodnes. Podle ÚOHS platí, že před ukončením zadávacího řízení může zadavatel zahájit zadávací řízení s obdobným předmětem plnění jen pokud to vyžadují provozní potřeby a zakázka bude v nezbytně nutném rozsahu a na nezbytně nutnou dobu. U tří původních soutěžních dialogů po zrušení MMR ÚOHS rozhodl, že MMR postupovalo při rušení u soutěžních dialogů „Evidence elektronických dokumentací“ a „Integrační platforma stavebního řízení a portál stavebníka“ neoprávněně a chybně a toto zrušení ze strany MMR zrušil. Tyto soutěžní dialogy tak teoreticky mohly dále pokračovat, ale MMR je 3. listopadu znovu zrušilo.⁷ „MMR se v souladu s návrhy zmíněnými v rozhodnutí ÚOHS chystá znova vydat rozhodnutí o zrušení výše uvedených soutěžních dialogů, a tedy nemá v plánu v nich nadále pokračovat,“ potvrdilo již předtím v materiálu pro vládu.

⁶ Např. rozsudek sp. zn. 30 A 145/2018

⁷ <https://nen.nipez.cz/verejne-zakazky/p:vz:query=N006%2F21%2FV00022915/detail-zakazky/N006-21-V00022915> <https://nen.nipez.cz/verejne-zakazky/p:vz:query=N006%2F21%2FV00022912/detail-zakazky/N006-21-V00022912>

Vedle toho se díky dostupnému stanovisku ÚOHS ukázalo, že MMR udělalo předběžné tržní konzultace (PTK) před zakázkou Zajištění DSŘ i se subjekty, které nemohly dodávat předmět soutěže. ÚOHS například uvedl, že MMR sice před zahájením zadávacího řízení Zajištění DSŘ realizovalo předběžnou tržní konzultaci, ale nejen s dodavateli působícími na relevantním trhu, ale i subjekty, které nemohly MMR poptávané plnění dodávat. Navíc na připomínky účastníků PTK nebyl údajně v zadávací dokumentaci ani architektuře brán zřetel.

Sám Ivan Bartoš přitom začal zpochybňovat ve svých vyjádřeních zřejmě oprávněné námitky firmy, která si u ÚOHS stěžovala. MMR k tomu 20.9. vydalo prohlášení o tom, že digitalizaci blokuje firma, která se soutěže neúčastnila. „Je tragikomické, že firma, která zatím jen dodávala tiskárny nebo servery, může blokovat zakázku klíčovou pro celý stát. Digitalizace má v rámci nového stavebního zákona potenciál urychlit stavební řízení v průměru o několik let,“ prohlašoval ministr Bartoš. Ve zprávě navíc MMR uvedlo, že námitky považuje za záměrné zdržování uzavření smlouvy s řádně vysoutěženým dodavatelem. „Dochází k nežádoucímu prodloužení celého projektu DSŘ a ohrožení jeho financování z Národního plánu obnovy,“ tvrdilo. K faktům, že samo MMR řešilo digitalizaci stavebního řízení řadu let a výběrová řízení, ať už by byla jakákoliv, nebylo nakonec schopno bez problémů dořešit, a že ÚOHS upozornil na chyby, které samo MMR udělalo jak při rušení původních soutěžních dialogů, tak při vypsání nové soutěže Zajištění DSŘ, MMR pomlčelo.

Společnost System Servis pro Hospodářské noviny uvedla, že do soutěže se nepřihlásila právě kvůli netransparentním podmínkám výběrového řízení. „Tvrdím pana ministra Bartoše, že jsme společnost, která zatím jen dodávala tiskárny nebo servery, a že se z naší strany jedná o účelové zdržení celého procesu, se cítíme značně dotčeni a poškozeni,“ uvedl advokát společnosti Milan Bartoň v článku pro Hospodářské noviny.⁸ Firma měla zvažovat účast ve výběrovém řízení s partnery, nicméně od záměru ustoupila. „Zadávací podmínky jsou absolutně nepřiměřené a nestandardní a není možné nabídku za těchto podmínek podat,“ vysvětlil v Hospodářských novinách Bartoň s tím, že šlo zejména o nereálný a neurčitý harmonogram plnění, který byl neproveditelný již v době zahájení zadávacího řízení, ale také o diskriminující a omezující podmínky pro dodávku technologií a pro využití takzvaného standardního softwaru. Údajně byla důvodem i celková netransparentnost zadávacího řízení. Dodavatelé před podáním nabídek MMR upozorňovali na některé problematické věci v zadání a dále žádali prodloužit lhůty pro podání nabídek. „MMR však všechny žádosti zcela ignorovalo,“ dodal pro Hospodářské noviny Bartoň. Proto firma podala stížnost na ÚOHS.

Je zvláštní, že v rámci veřejné zakázky se účastnili nakonec pouze dva dodavatelé se zcela odlišným pojetím nabídky a zcela rozdílnými cenami. Nikoliv několik, jako tomu bylo u připravovaných soutěžních dialogů. V nich se v každé veřejné zakázce účastnilo šest až devět uchazečů.

ÚOHS nakonec v připomínkovém řízení k materiálu, který MMR předkládá vládě, potvrdil, že MMR učinilo řadu pochybení a upozornil, že MMR argumentuje dost často skrze zavádějící argumenty a vyjádření. ÚOHS například upozornil na skutečnost, že dodavatel, jehož nabídka se umístila jako druhá v pořadí, uvedl, že pokud by nedošlo před podpisem smlouvy k úpravě termínů harmonogramu za reálné a zadavatel by neschválil navrhovaný standardní software, odstoupil by ze zadávacího řízení. Jeho nabídka navíc nesplňovala zadavatelem určený finanční limit (zadávací podmínky takovou situaci v omezeném rozsahu připouští).

---

⁸ <https://archiv.hn.cz/c7-67246480-d8b6c-51aa1933adf8054>

Problematický byl i termín. Zahájení zadávání veřejné zakázky „Zajištění digitalizace stavebního řízení (DSŘ)“ bylo řešeno jen zhruba šest měsíců před prvním milníkem realizace digitalizace. „Právě krátké lhůty a časová tíseň byly častou výtka dodavatelů v průběhu zadávání veřejné zakázky a následně předmětem vedeného správního řízení u ÚOHS,“ uvedl ÚOHS. Úřad při rozhodnutí o zrušení soutěže zohlednil i výsledky odborného šetření na trhu, kdy obeslal až 20 relevantních dodavatelů. Většina měla potvrdit, že zadání bylo nerealistické a diskriminační.⁹

Nepřípustný nátlak na ÚOHS

ÚOHS navíc usvědčuje MMR z toho, že v rámci toho, jak informovalo vládu, šířilo nepravdy. Například MMR tvrdilo, že ÚOHS připustil označení některých informací podaných firmou, která si u ÚOHS na tendr stěžovala, za obchodní tajemství a v průběhu vedeného správního řízení se k nim tak mělo podle MMR přistupovat. Jestliže MMR tvrdí, že „spíše šlo o snahu, jak ztížit nahlédnutí do spisu a případně se k daným informacím vyjádřit“, podle ÚOHS jde o zcela nepravdivé tvrzení.

Dále ÚOHS upozornil na zavádějící tvrzení, které MMR předkládá vládě. Například v materiálu tvrdilo, že u dvou námitek (připuštění standardního SW a akceptační lhůty) došel první stupeň správního řízení ÚOHS k závěru, že se jedná o porušení zásady transparentnosti. U těchto námitek si MMR dovolilo tvrdit, že předpokládá, že budou v rámci řízení o rozkladu zamítnuty. To je ale podle ÚOHS jen spekulace MMR, protože o tom se bude teprve rozhodovat ve druhém stupni správního řízení. A dá se očekávat, že ÚOHS své rozhodnutí o nezákonnosti soutěže potvrdí.

ÚOHS také upozornil na praktiky MMR, kdy podle ÚOHS ve svých vyjádřeních vytváří dojem, že ÚOHS se snad měl dopustit pochybení či zanedbání. Úřad proto považuje tuto komunikaci za nevhodný a nepřípustný nátlak na rozhodování úřadu. MMR se má navíc chovat na hranici nepřípustného nátlaku na ÚOHS jako nezávislého správního úřadu s ohledem na postup MMR během správního řízení vůči ÚOHS. Více konkrétní však ÚOHS ve svém vyjádření s ohledem na probíhající správní řízení nebyl.

„Úspory“ jsou fiktivní

Odborná veřejnost upozornila, že nabídka vybraného uchazeče byla na úrovni asi třetiny předpokládané ceny, což by v jiném výběrovém řízení bylo minimálně označené za mimořádně nízkou nabídkovou cenu a byl by pravděpodobně řešen další postup, případně by byl uchazeč vyloučen.

MMR argumentovalo, že finální vysoutěžená částka byla o cca 1,2 miliardy Kč nižší, než jak bylo podle staré architektury plánováno. Tento fakt může být ovšem zavádějící, pokud není soutěž vůbec dořešena a není úplně jasné, co vše mělo nové Zajištění DSŘ obsahovat. Ministerstvo financí například upozornilo, že tvrzení MMR, že se mu podařilo zajistit vysoutěžením jiné varianty dosáhnout úspor, je zavádějící, pokud k žádnému vysoutěžení ještě ani nedošlo. Hospodářská komora ČR k tomu navíc poznamenala: „Výhodnost nabídky nelze před ukončením vlastní soutěže hodnotit, naopak lze objektivně přepokládat, že v důsledku průtahů by nastaly problémy s realizací díla v požadovaném termínu.“

MMR k rozdílnosti cen mezi oběma uchazeči ve své zprávě argumentovalo, že vypracovalo přehled výrazných odchylek nabídkových cen položek od cen předpokládaných (stanovených na základě cen

---

⁹https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/digitalizace-stavebniho-rizeni-bartos-dostalova-watzke-mmr.A231102_174249_domaci_rts

obvyklých cen na trhu) a u sedmi naceněných položek byly větší odchylky mezi prvním a druhým dodavatelem. Následně vyzvalo k objasnění nízké nabídkové ceny a po obdržení zdůvodnění hodnotící komise shledala zdůvodnění jako dostatečné. „Tímto způsobem bylo potvrzeno, že nabídka je finančně i technicky realizovatelná a že dodavatel je schopen splnit své závazky vůči MMR,“ uvedlo ve zprávě pro vládu MMR.

Srovnává se nesrovnatelné

Úspora 1,2 miliardy však může být spíše fiktivní částka, není totiž vyloučeno, že i nabídky jako výsledek dokončených soutěžních dialogů mohly obsahovat výrazně nižší ceny oproti předpokládaným hodnotám. Odhadované náklady na pořízení původních systému přitom vyšly ze zpracovaných studií proveditelnosti od společnosti Deloitte, která za tím účelem prováděla předběžné tržní konzultace a obeslala řadu firem a na základě jejich odhadů stanovila předpokládanou cenu jednotlivých systémů. Navíc pokud se ministr Bartoš ohání úsporou, už neuvádí, že v původních soutěžních dialogích se počítalo například i s hardwarem a dalšími jinými věcmi.

MMR pro zdůvodnění rušení původních soutěžních dialogů argumentovalo, že původní architektura digitalizace stavebního řízení byla monolit. To se ale nezdálo Úřadu vlády. Chtěl proto vysvětlit, jak je možné, že původní architektura měla kladné stanovisko od hlavního architekta eGovernmentu, když byla podle MMR chybná. „Dále požadujeme vysvětlit, jak je myšlena věta, že původní architektura byla navržena jako monolitický celek, když podle informací uvedených v materiálu se jednalo o několik IS (*informačních systémů, pozn.*), které měly být dodány různými dodavateli (na rozdíl od nového postupu MMR, který předpokládá pouze jedno zadávací řízení a tedy jednoho dodavatele),“ uvedl Úřad vlády během připomínkového řízení. Požadoval také vysvětlení, jakým způsobem byla vytvořena nová architektura DSŘ a zda byla projednána s odbornou veřejností – například na úrovni Rady vlády pro informační společnost a jejích pracovních skupin. Hospodářská komora ČR navíc upozornila, že původní Studie proveditelnosti MMR Digitalizace stavebního řízení uvádí, že bude vytvořeno celkem pět systémů, čili se nejedná o monolitický celek. Proto bylo plánováno i pět soutěžních dialogů). Naopak nová architektura připravená MMR počítá jen s jedním zadávacím řízením, a tedy s jedním zhotovitelem.

Úřad vlády navíc požadoval vysvětlit a doplnit, jak chce MMR zajistit části informačních systémů, jak jsou uváděny ve stavebním zákoně. Hospodářská komora totiž upozornila na odlišnost od původní architektury, kdy MMR údajně nerespektuje strukturu informačních systémů uvedenou ve stavebním zákoně: „Zákonodárce předpokládá vytvoření IS evidence elektronických dokumentací (EED) podle § 271 a 272 stavebního zákona. Předkladatel v zadávacích podmínkách veřejné zakázky Zajištění digitalizace stavebního řízení (DSŘ) požaduje v Technické dokumentaci 10.5 Informační systém evidence dokumentů a postupů (IS EDP). Požadavek je v rozporu s § 271 a 272 stavebního zákona.“ IS EED má přitom zásadním způsobem urychlit a zkvalitnit práci stavebníků, projektantů, dotčených orgánů a stavebních úřadů.

Argumentace Dozimetrem je zavádějící

Podle MMR k rozhodnutí zrušit původní dialogy a zahájit nové výběrové řízení přispělo také to, že „původní řešení z velké míry připravili lidé spojení s kauzou Dozimetr a dodavatelskými firmami z ICT Unie. Za bývalého vedení MMR například objednávky podepisoval později obviněný Luděk Šteffel,“ prohlásil ministr Bartoš. MMR pak v materiálu pro vládu uvedlo, že podnětem k přípravě návrhu nové

architektury DSŘ byly „plánované legislativní změny a rovněž nová zjištění ohledně provázanosti osob, které vytvořily starou architekturu s kauzou Dozimetr.“

Přestože je zřejmé, že zmíněná osoba s MMR měla smluvní vztah a působila zde v období 2019–2020, kdy poskytovala odborné poradenství a služby projektového manažera pro digitalizaci stavebního řízení, MMR nijak nevysvětlilo, jak se měla podílet na ovlivnění architektury a co měla ovlivnit. „Uvedené zdůvodnění vynucené změny (přepracování) již schválené architektury DSŘ, založené na výsledku analýzy MMR, že ‚starou architekturu DSŘ z velké míry připravili lidé, kteří jsou v současné době spojováni s kauzou Dozimetr a z ICT Unie‘, považujeme za zavádějící,“ vyjádřilo se například Ministerstvo zemědělství. Úřad vlády navíc po MMR požadoval nejen tvrzení, ale i vysvětlení a doložení toho, kterou část architektury připravovali lidé spojení s kauzou Dozimetr a jak byla z jejich strany ovlivněna.

Pokud pak MMR do svého tvrzení zapojilo i ICT Unii, ta se proti tomu ostře ohradila. Naznačené těsné spojení ICT Unie a kauzy Dozimetr je podle ní nepřijatelné, stejně tak jako tvrzení, že architektura byla připravována ICT Uníí. „Pro práci na globálním konceptu architektury a přípravě projektů DSŘ byly vytvořeny nezávislé pracovní skupiny odborníků, které pracovaly pod záštitou ICT Unie naprosto transparentním způsobem, včetně vytvoření prezenčních listin jednotlivých účastníků setkání těchto pracovních skupin,“ dodala ICT Unie. Na činnosti pracovních skupin se pak měly podílet desítky odborníků i z dalších ministerstev, centrálních orgánů, územních samospráv i odborných organizací jako Česká advokátní komora nebo Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. Právě ve skupinách byla projednávána i architektura DSŘ. Navíc návrhy architektury byly nakonec schváleny odborem hlavního architekta eGovernmentu. Základní řešení Digitalizace stavebního řízení a územního plánování vychází přitom už z oponentury dávnější studie proveditelnosti realizace digitalizace stavebního řízení, kdy oponenturu zpracovala ICT Unie a předala ji MMR už v listopadu 2018. Následně byl koncept a základní architektura systému přejaty do novely stavebního zákona, kdy se jednalo o návrh poslanců Martina Kupky, Ondřeje Profanta, Barbory Kořanové, Jiřího Běhounka a dalších a jeho zpravodajem byl sám ministr Ivan Bartoš. Podle ICT Unie se tento koncept od té doby nijak zásadně nezměnil, pouze s novým stavebním zákonem do něj ještě přibyl Informační systém stavebního řízení pro úředníky stavebních úřadů.

Neefektivní vynaložení financí

Už jen s ohledem na mnohaletou přípravu architektury, soutěžních dialogů, dále špatného zrušení a řešení nového výběrového řízení, což stálo MMR nejen čas personálu, ale i náklady za externí právní a další služby, mohlo dojít k neefektivnímu vynakládání veřejných prostředků. Například Ministerstvo financí požadovalo po MMR zdůvodnění, „jaká nápravná opatření byla ze strany MMR přijata, a to případně i v personální oblasti z důvodu neefektivního vynaložení veřejných prostředků,“ aby se již taková situace neopakovala.

Jak se v posledních týdnech ukazuje, ze strany MMR chybí řada informací, a to i směrem k dalším orgánům. Například Ministerstvo průmyslu a obchodu upozornilo, že není známo, kdy budou ze strany MMR k dispozici prováděcí předpisy k novému stavebnímu zákonu, který nabude účinnosti od ledna 2024 pro část staveb, zcela pak od 1. července 2024, protože vedle neexistující digitalizace to brzdí i další ministerstva. Prováděcí předpisy jsou přitom nezbytně nutné pro tvorbu prováděcích vyhlášek k připravovanému zákonu o správě informací o stavbě, informačních modelech stavby a vystavěného prostředí a o změně některých zákonů, které jsou v gesci právě Ministerstva průmyslu.

Hospodářská komora se již v rámci připomínkového řízení k materiálu MMR vyjádřila, že nesouhlasí se zcela nekoncepčními a netransparentními změnami digitalizace stavebního řízení vzhledem k termínu jejího spuštění, které vnáší chaos do podnikatelského prostředí a dále nejistotu v plánování a povolování staveb, což podle ní způsobuje nemalé ekonomické ztráty celému hospodářství.

Jestliže se kompletní digitalizace stavebního řízení měla rozběhnout 1. 7. 2024, ozývají se hlasy, že to se zřejmě nestihne. „Je to průšvih pana ministra Ivana Bartoše, ale spíš než nadávání na vzniklou situaci nyní potřebujeme digitalizaci řešit. Klíčové je spustit zjednodušení povolovacích procesů,“ uvedla bývalá ministryně Klára Dostálová, za jejíhož působení se projekt digitalizace nejvíce připravoval. Nejhorší by podle ní bylo spustit něco, co nebude vyzkoušené, protože na to nebude dostatek času, a stavební řízení to přivede do totálního chaosu.

Chybí informace

Toho se obávají především města a obce i Asociace krajů, protože dosud nemají o tom, jak má digitalizace, která se, co se praktického využívání dotkne právě jejich úředníků, fungovat, nevědí dokonce ani, jakou budou potřebovat techniku, jak budou proškolení, dodnes jim nikdo neřekl představu řešení či harmonogram podle toho, jaké řešení MMR nyní preferuje. Jejich sdružení proto již apelovala v dopisech, které odeslali v předchozích dnech, na ministra Bartoše.

Jak zástupci měst a obcí, tak například Asociace krajů jsou velmi znepokojeni nekomunikací a nedostatkem informací ze strany MMR. Asociace krajů dokonce ministra Bartoše upozorňuje na neochotu MMR poskytovat informace k novému stavebnímu zákonu a digitalizaci stavebního řízení a územního plánování. „Jsem přesvědčen, že není možné, aby méně než rok před nabytím účinnosti relevantní části nové stavební legislativy nebylo známo odpovídající technické prostředí pro digitalizaci stavebního řízení a územního plánování,“ uvádí předseda Asociace krajů Martin Kuba.

Navíc upozorňuje, že ne MMR, ale stavební úřady a orgány územního plánování obcí, měst i krajů budou hlavními konečnými uživateli plánovaných systémů. U původních soutěžních dialogů bylo pro kraje, města a obce zřejmé, jak může být zavedení nového technologického systému financováno z fondů ESI. Proto si samosprávy dokázaly rámcově naplánovat náklady na zavedení systémů do svých rozpočtů na rok 2024. Nyní ale nemají informace a nejsou schopné se podle toho zařídit. Přitom tyto informace potřebují již brzy znát, protože rozpočty na další rok schvalují většinou v prosinci.

Ještě 20. září 2023 přitom měl Ivan Bartoš podle Kuby na Summitu stavebního rozvoje tvrdit, že MMR již vybavuje stavební úřady potřebným hardware a softwarem a intenzivně jsou školeni odpovědní pracovníci. Reálně to ale podle Kuby není možné, když MMR ještě ani nevyhodnotilo dotazníky, které na města a obce poslalo, aby zjistilo, jakou odpovídající techniku budou potřebovat. Tyto informace přitom MMR potřebuje pro žádost a financování z Národního plánu obnovy.

Předseda asociace krajů Kuba také varuje, že pouze částečná digitalizace může přinést zcela opačný efekt a může dojít spíše ke zpomalení při vyřizování jednotlivých typů žádostí. Bude totiž nutné centrálně řešený systém implementovat do podmínek jednotlivých stavebních úřadů a orgánů územního plánování, a propojit ho s dalšími systémy či registry. Na to, aby byl systém řádně otestován a zaměstnanci stavebních úřadů byli proškoleni, bude přitom podle odhadů Asociace krajů potřeba šest až osm měsíců intenzivní práce. Kraje, obce a města se tak obávají scénáře, že kvůli nepřipravenosti řešení nebude digitalizace zcela funkční a náklady na implementaci nakonec odnesou obce a případně kraje.

Města a obce se bojí nákladů a nefunkčnosti

Tyto obavy potvrzuje i Sdružení tajemníků městských a obecních úřadů ČR (STMOÚ), jehož předseda Jan Holický se rovněž na ministra Bartoše obrátil 6. listopadu s dopisem ve věci implementace stavebního zákona. Uvádí v něm například: „...je vysoce žádoucí a nutné, aby byl STMOÚ včas a kvalifikovaně informován o stavu vývoje těchto informačních systémů uvedených shora (*jedná se o systémy uváděné v zákoně, pozn.*), aby mohl jako sdružení, které zastupuje významnou část tajemníků městských a obecních úřadů, kteří v souladu s platným právním řádem odpovídají za chod a řízení jednotlivých úřadů odpovědně informovat zaměstnance jimi řízených úřadů o stavu implementace těchto IT řešení pro bezproblémový přechod na nový stavební zákon. V tomto kontextu uvádím, že v rámci fenoménu digitalizace a jednotlivých opatření, které vyplývají zejména ze zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby, v platném znění, jsou již dnes zaměstnanci úřadů pod značným pracovním tlakem a z důvodů právní jistoty opatření vyplývajících z nového stavebního zákona je z našeho pohledu zcela nezbytné, aby gestor zákona, tedy Ministerstvo pro místní rozvoj sdělilo dotčeným subjektům aktuální stav přípravy informačních systémů nutných pro přechod na nový stavební zákon. Komunikace ze strany jmenovaného resortu je bohužel z našeho pohledu zcela nedostatečná.“

Sdružení tajemníků městských a obecních úřadů také předpokládá, že součástí řešení budou nejen funkční vzory a šablony, ale také propojení na základní registry a katastr nemovitostí, aby skutečně došlo k digitalizaci řízení, nejen podkladů pro řízení. Nutné bude také zachovat data ze současných řízení a řešit jejich transformaci do nového systému, aby je bylo možné využít pro nová řízení.

Podle Jana Holického však existuje reálná obava, že v důsledku dosavadní nepřipravenosti centrálního systému nebude záměr digitalizace plně funkční a náklady na implementaci se nakonec přesunou na samotné obce. Na Bartoše proto apeluje, aby městům a obcím sdělil, jakým způsobem bude zajištěna „bezvadná implementace stavebního zákona v části, která se týká digitálního stavebního řízení.“ Takové sdělení chtějí města a obce znát do konce listopadu, aby informovaly svá zastupitelstva na jednáních v prosinci s ohledem na schvalování rozpočtů.

Bude zajímavé sledovat pokračování digitalizace stavebního řízení i nadále. Pokud u ÚOHS běží správní řízení ohledně potvrzení nezákonnosti vypsání zakázky Zajištění DSŘ, MMR chce potvrdit zrušení původních soutěžních dialogů a mezitím se bude řešit uzavření smlouvy v jednacím řízení bez uveřejnění, dá se čekat minimálně další pokračování řešení sporných zakázek na úrovni ÚOHS. A je dost možné, že případné spory či pochybení budou řešeny i jinou cestou.

Datarun, a.s.

Široká 36/5,

Praha 1 — Josefov

110 00

Kontakt:

info@datarun.cz